

РЕАМБУЛАЦИЈА КАО ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ВРАЋАЊЕ ОДУЗЕТЕ ИМОВИНЕ

Одузимање имовине путем реамбулације представља акт одузимања имовине у смислу члана 3. тачка 2) Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама и правни основ за враћање одузете имовине.

Из образложења:

"Оцењујући законитост побијане пресуде, Врховни касациони суд налази да се основано наводима захтева указује на то, да је пресудом повређен закон.

Одредбом члана 1. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама ("Службени гласник РС" број 46/06) је прописано да се тим законом уређују услови, начин и поступак враћања имовине која је на територији Републике Србије одузета од црква и верских заједница, као и од њихових задужбина и друштава, применом прописа о аграрној реформи, национализацији, секвестрацији и других прописа који су донесени и примењивани у периоду од 1945. године, као и свим другим актима којима је вршено одузимање те имовине без тржишне накнаде.

На основу одредбе члана 3. тачка 2) истог закона, поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење: под актима одузимања подразумевају се правни акти који су имали непосредно дејство, као што су прописи, пресуде, одлуке, решења, други правни акти, као и материјалне радње државних органа путем којих је имовина одузимања.

Одредбом члана 38. Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта ("Службени лист ФНРЈ" бр. 52/58... 1/63) је било прописано да грађевинско неизграђено земљиште које је национализовано остаје у поседу ранијег сопственика све док га он на основу решења Општинског народног одбора не преда у посед општини или другом лицу ради изградње зграде или другог објекта или ради извођења других радова.

По налажењу Врховног касационог суда, не могу да се прихвате разлози образложења побијане пресуде према којима је оспорено делимично решење туженог органа донето уз повреду одредбе члана 199. став 2. Закона о општем управном поступку. Ово стога, што из списка предмета управног поступка и разлога образложења оспореног решења несумњиво произлази да предметна катастарска парцела 1698 КО Ниш не постоји у катастру земљишта од 1954. године, јер је реамбулацијом поништена и припојена кп. бр. 1699/1 КО Ниш - Црвени крст и на тај начин фактички одузета од Јеврејске вероисповедне општине у Нишу, чији је правни следбеник Јеврејска општина Ниш. Међутим, катастарска парцела бр. 1698 КО Ниш је и даље егзистирала у земљишној књизи све до успостављања катастра непокретности 2011. године, када је правно и фактичко стање усаглашено. У катастру непокретности је на катастарској парцели новог премера бр. 299/4-5 КО Ниш – Бубањ, чији делови одговарају између осталог и предметној катастарској парцели бр. 1698 КО Ниш, као ималац права коришћења укњижена Надежда Стојановић која је у катастру земљишта била уписана као држалац катастарске парцеле 1699/1 КО Ниш – Црвени крст, али не и правни претходник подносиоца захтева који је у земљишној књизи био укњижен као корисник катастарске парцеле бр. 1698 КО Ниш, јер је она у поступку реамбулације припојена катастарској парцели бр. 1699/1 КО Ниш – Црвени крст. Код изнетог Врховни касациони суд налази да је тужени орган правилно закључио, и у образложењу оспореног решења дао довољне и правно ваљане разлоге, да Јеврејска општина Ниш, као правни следбеник Јеврејске вероисповедне општине у Нишу, има право на реституцију предметног земљишта у виду новчаног обештећења.

Врховни касациони суд налази да не може да се прихвати став Управног суда да разлози образложења оспореног решења не садрже објашњење појма реамбулације, као ни основ за закључак да се ради о акту – радњи државног органа којом је имовина одузета верској заједници без тржишне накнаде. По оцени овог суда, оспореним делимичним решењем је објашњен појам "реамбулације", као и разлози који су орган определили при доношењу оспореног делимичног решења. Наиме, у оспореном решењу се изричито наводи да је реамбулација допуњавање и исправљање топографских карата и катастарских планова на терену допунским премеравањем на основу ранијих премеравања нумеричком, електронском, аерофотограметријском, фотограметријском или графичком методом. Доносилац оспореног решења је јасно, недвосмислено и правилно заузео став да се у конкретном случају ради о земљишту одузетом реамбулацијом од правног претходника подносиоца захтева, те да подносилац захтева има право на враћање тако одузетог земљишта у смислу одредбе члана 1. у вези члана 3. тачка 2) Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама, па су супротни наводи захтева неосновани".

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Узп 389/2019 од 7.2.2020. године, усвојена на седници Грађанског одељења 3.7.2020. године)